

nyom számára. A személyi számom utolsó hármas számcsoportja ugyanis hatszázhatvanhat... Szóval, hatvanhat. Öreg vagyok, mint az országútja. Van az Egyesült Államokban egy országút, Chicago és Los Angeles között, az még nálam is öregebb. A *coast-to-coast*, azaz parttól partig húzódó közlekedést szolgálja ez a híres 66-os út, a Route Sixty-Six. Igazuk van az amerikaiaknak: a 66 *rút*, legalábbis ha évek számát jelöli (tudniillik a kártyában nem rút...). Szóval nem abszolút értelemben rút, van benne valami szép is – s a jó protestáns amerikaiaknak ebben is igazuk van –: tudniillik elvezet a *túlso partra*, ahol az angyalok (*los angeles*) vannak...

3. A köszönet és az életkorom feletti tünődés után még valamit mondanom kell: ma van a *kommunizmus áldozataira emlékezés világnapja*. Huszonkét évvel ezelőtt, amikor a világ azt hitte, hogy végképp maga mögé utasította a bolsevik diktatúrát, de nem indított harcot a fehér materializmus és a marxista ökonómánia ellen, akkor tett a világ jó szolgálatot a kommunizmusnak. Belesett a kommunisták csapdájába, akik feje tetejére fordították a józan észet, azt állítva, a világ külső változása maga után vonja a tudat változását. Ha harcolunk a kommunizmus ellen, ha számít nekünk valamit áldozatainak emléke, sürgősen térjünk át a politikai múlt-tisztogatás helyett az agyakban és az életvitelben történő sepregetésre. Ha ilyen *metanoiával*, elménk megújulásával próbálgatjuk körmünket a kommunizmuson, az ördög eme huszadik századi csúf ábrázatán, akkor ez a nap valóban világméretű jelentőséget nyer, és Istennek kedves és jó akaratát fogjuk szolgálni.”

Juhász Tamás életrajza

Dr. Juhász Tamás Kolozsváron született 1946. január 23-án. Édesapja, dr. Juhász István (1915–1984) lelkész, teológiai professzor, 38 éven át oktatott egyháztörténelmet a Kolozsvári Protestáns Teológián (1945–1983). Édesanyja, Tavasz Mária (1916–1979), a filozófus és teológiai tanár, Tavasz Sándor lánya, 1948-ig a kolozsvári leányiskola vallástanára volt. Testvérei: András László (sz. 1941–1993), Péter (sz. 1944), Máté (sz. 1950) és Mária (sz. 1954).

Elemi és középiskolai tanulmányait Kolozsváron végezte az 1-es számú fiúiskolában. Szakmai önéletrajzában éllel jegyzi meg, hogy iskolája, a ma már Gheorghe Șincai néven ismert elméleti líceum, tanulmányi éve alatt, 1952–1963 között még háromszor kapott új nevet (2-es számú, majd „Ady Endre”, később „Ady-Șincai” Líceum). A polgári értékek tiszteletére, népe, egyháza és Erdély iránti elkötelezettségre nevelt ifjú fülében a feltörekvő, új, más értékrend fokozatos térhódításáról árulkodó nevek egyre idegenebbül csengtek. Érettségi után, 1963-ban felvételizett a Kolozsvári Protestáns Teológiára. A négy év tanulmányi idő lezárásával, 1967-ben első lelkészképesítő vizsgát tett, és még az év őszén beiratkozott az Intézet doktori tanfolyamára. 1969-ben megszerezte második lelkészképesítő oklevelét. 1970–1972 között a Fehér megyei Lőrincréven teljesített helyettes segédlelkész szolgálatot. A gyülekezet 1972-ben rendes lelkészévé választotta. Lőrincrévei szolgálata idején, 1971-ben házasságot kötött a könyvtárszakot végzett Dobai Erzsébet-Piroskával. Házasságukból két gyermek született, Péter (1972) és Márta (1974). 1974-ben elfogadta a detrehemtelepi gyülekezet meghívását, ahol tíz évig szolgált. A parókián töltött 14 év közösségi élményeit és gyakorlati tapasztalatait kiválóan hasznosította a lelkészképzés területén, hogy a felnövekvő lelkésznevezdékek ténylegesen gyülekezeti lelkipásztorokká formálódjanak. 1984-ben a teológiai tudományok ifjú doktora meghívást kapott a Kolozsvári Protestáns Teológia Rendszeres Teológiai Tanszékére.

Az 1967-ben megkezdett doktori tanfolyam első évében (1967/1968) a bukaresti Román Ortodox Teológián tanult. Dumitru Stăniloae-nál vizsgázott dogmatikából, de hallgatta N. Chițescu, Ion Coman, P. Rezuș és I. Rămureanu előadásait is. Bukaresti tanulmányi éve során nemcsak román nyelvtudását mélyítette el, hanem olyan tapasztalatokat szerzett és olyan kapcsolatokat alakított ki, amelyeket később a Román Ortodox Egyházzal folytatott párbeszédben kiválóan hasznosíthatott. A doktori tanfolyam első három éve után, gyülekezeti szolgálata idején is tovább képezte magát. 1977/1978-ban a Münsteri Karl Wilhelm Egyetem Protestáns Teológia Karának ösztöndíjasa volt. Német nyelvtudását már korábban megalapozta. Középiskolai tanulmányai idején az 1961/1962-es tanévet a nagyszebeni német tannyelvű Brukenthal Líceumban végezte, majd három évvel később, immár harmadéves teológiai hallgatóként, két szemesztert tanult a nagyszebeni szász evangélikus teológián (1965–1966). A szász teológia tanáraival és egyházi képviselőivel mindvégig szoros, baráti kapcsolatot tartott fenn. Alapos német nyelvtudása nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy münsteri tanulmányi évét hatékonyan töltse el. Itt Hans-Helmut Esser és Wilhelm H. Neusner előadásait hallgatta. A Münsterben töltött éve alatt néhány hétre Hollandiába látogatott. Kiváló nyelvérzékkel ekkor alapozta meg holland nyelvtudását is. Később az angol nyelvet is elsajátította.

A *Heidelbergi Káté teológiai tanítása* című doktori értekezését 1980-ban készítette el és nyújtotta be elbírálásra a Kolozsvári Protestáns Teológián. Dolgozatát 1983-ban védte meg summa cum laude minősítéssel. Témavezető tanárai dr. Geréb Pál és dr. Christoph Klein szász evangélikus professzorok voltak. A Protestáns Teológiai Intézet Szenátusa 1986-ban nyújtotta át teológiai doktori oklevelét.

Juhász Tamás 1984-től dr. Geréb Pál utódaként a rendszeres teológiai tanszék vezetője, 2000-ig gyakorlatilag a mindenese volt ennek, előbb lektori, majd előadótanári minőségben. 1995-ben hivatalos professzori kinevezést kapott, s ezt a címet viselte nyugalomba vonulásáig, 2011 júniusáig. A lelkészképzés szolgálatában eltöltött 27 év alatt tanított latin és német nyelvet, oktatott teológiai enciklopédiát, filozófiai bevezetést, vallásfilozófiát, hitvallásismeretet, szimbolikát, dogmatikát, etikát és kánonismeretet. Szakmai önéletrajzában írja, hogy tanulva tanított, és tanítva tanult.

Már kezdettől különös érdeklődést tanúsított az Egyház szimbólumai iránt, de mindekenélőtt a Református Egyház hitvallási iratainak tanulmányozásába mélyedt el igazán. Érdeklődése az évek során egyre inkább az Egyház általános kérdései, az ekléziológia felé fordult. Az Egyház kialakulása, lényegének megragadása, céljának meghatározása, valamint társadalmi helyének és feladatának kijelölése a kutatás olyan izgalmas területeinek bizonyultak, amelyekről soha nem tudott elszakadni.

A kutatás új területei az 1989-es rendszerváltozással, a kommunizmus politikai és ideológiai nyomásának megszűnésével nyíltak meg előtte. Ekkor mélyedt el a keresztyén etika addig tiltott területnek számító kérdéseiben. Vizsgálta a teológia és a politika kapcsolatát, de fokozott figyelmet fordított a teológia és a természettudományok között megállapítható viszony tanulmányozására és az egyre aktuálisabbá váló bioetikai kérdésekre.

Nyelvismerete, műveltsége, széles körű tájékozottsága nemcsak azt tette lehetővé számára, hogy intenzív kapcsolatot ápoljon német, svájci és holland barátaival és ismerőseivel, hanem azt is, hogy tevékenyen vehessen részt a nemzetközi teológiai élet és az egyházak közötti párbeszéd legjelentősebb alkalmain és fórumain. 1979 és 1986 között a Romániai Református Egyházat képviselte a bensheimi Felekezettudományi Intézetben (Konfessionskundliches Institut Bensheim); 1988 és 2004 között tagja volt a Református

Egyházak Világtanácsa és a Konstantinápolyi Ökumenikus (Ortodox) Patriarchátus közötti párbeszéd ökumenikus csoportjának; 2002 és 2006 között a Romániai Református Egyház képviselőjeként vett részt az Európai Protestáns Egyházak Leuenbergi Közösségének konferenciáin; 2008-tól pedig bekapcsolódott a magyarországi *Collegium Doctorum* munkálataiba.

Kezdeményezője és megalakulásától tagja a Leiden (1994), majd Amszterdam (1999) központtal működő Nemzetközi Református Teológiai Intézetnek (International Reformed Theological Institute: IRTI), az építő teológia művelésére elkötelezett református rendszeres teológusok világszintű közösségének. A kétévenként megrendezett konferenciák munkálataiban hat alkalommal vett részt és tartott referátumot (Budapest 1995, Doorn 1997, Stellenbosch 1999, Princeton 2001, Kolozsvár 2007, Aix-en-Provence 2009).

Nyomban az 1989-es fordulat után, kolozsvári és anyaországi tanártársaival együtt kezdeményezte a *Coetus Theologorum*, a magyar református teológiai tanárok munkaközösségének újrászervezését és az évenkénti találkozók rendszeresítését. Az újralakult közösség természetesen a Kárpát-medencei hat magyar református teológiai akadémia tanárainak munkaközösségévé vált. Az 1990-es első munkaközösségnek nemcsak résztvevője, hanem szervezője és házigazdája is volt, felajánlva a Juhász család málnásfürdői nyaralóját a tanácskozás színhelyéül.

A külföldön tanult erdélyi református lelkészek teológiai tanulmányozásának további ösztönzésére, a megszerzett ismeretek elmélyítésére és a hazai egyházi életben való kamatoztatására összehívta a *Consultatio Peregrinorum* találkozót, amelynek 1992-től tíz éven át vezetője és irányítója volt. Az önképzőkör szerűen szerveződő és működő éves konzultáció 2002-től a Lelkészerkezlet keretében végezte munkáját.

Missziói lelkülettel szervezte és vezette éveken át az *Imitatio Christi* kört, a református keresztyén értelmiség bibliáorai közösségét, abban a tudatban, hogy a kommunizmus idején háttérbe szoruló értelmiséggel folytatott párbeszéd megtermékenyítően hathat egyfelől egyháza életére és szolgálatára, másfelől annak a társadalomnak a hitbeli és erkölcsi formálódására, amelyben az értelmiség a kovász szerepét hivatott betölteni.

Az elkötelezett és felelős erdélyi református teológus közösségi szolgálatában szemléletének egyik meghatározó jellemvonása ragadható meg: mindig kész volt közvetítőként fellépni ott, ahol akár két ember találkozása és eszmecseréje hozzájárulhatott a teológia tudományának műveléséhez, egyháza és az Anyaszentegyház ügyének előmozdításához, az egyetemes magyarság gyarapodásához.

Közegyházi szolgálata azonban ennél kiterjedtebb. Tanártársaival együtt elindítja a újraindítja a *Dolgozatok a református teológiai tudományok köréből* című sorozatot (1995), amelynek első két kötetét ő maga szerkeszti. 1990 és 1994 között, majd 2000-től napjainkig tagja a Romániai Református Egyház Zsinatának, illetve a Zsinat különböző bizottságainak.

Dr. Juhász Tamás széleskörűen értelmezte teológiai tanári szolgálatát. A tudományos, oktatói és nevelői munka mellett elsődleges feladatának tekintette a Kolozsvári Protestáns Teológia jó hírnevének fenntartását és terjesztését bel- és külföldön, a meglévő kapcsolatok ápolását és újak teremtését annak érdekében, hogy a többnyire szűkös anyagi körülmények között működő Intézet mégis gyarapodhasson a könyvtártól kezdve, a tanácssterem és előadóterem berendezésén át, a konviktusig és a bentlakásig. Ezen a szolgálati téren igazi segítőtársra talált feleségében, aki az Intézet munkatársaként, tenniakarásával, gyakorlatias hozzáállásával és jó gazdasszony szellemével nemcsak ösztönözte, támogatta és kiegészítette őt munkájában, hanem kezdeményezője és mozgatója volt számos konkrét megvalósításnak. A Teológia vagyonának gyarapítása mellett sok tekintetben kettőjük

önzetlen munkájának gyümölcse a teológus nemzedékek gyakorlati tapasztalatszerzését elősegítő, kiterjedt diakóniai tevékenység kereteinek a megteremtése is. Teológiát építő szolgálata rektori megbízatása idején (2002–2006) teljesedhetett ki, amikor az épülettulajdonos Erdélyi Református Egyházkerülettel egyetértésben sor került a Teológia épületének teljes körű felújítására.

Egyik holland professzortársa és jó barátja így értékelte teológiai tanári szolgálatát a kilencvenes évek végén, beleértve azokat a kolozsvári tanártársakat is, akikkel már a 80-as évek közepétől, de különösen a fordulatot jelentő kilencvenes évtől kezdve együtt munkálkodott a Protestáns Teológia ügyén: „Ők voltak azok, aki a kommunizmus bukását követően átmentették a Teológiát az utókornak. A következő tanármegzedékre pedig az a feladat hárul, hogy amit ők átmentettek, azt megőrizzék és a kor követelményeit szem előtt tartva, rangjának megfelelően tovább építsék.”

Munkásságának elismeréseképpen 2002-ben a Magyar Köztársaság Kulturális Minisztériuma *Károli Gáspár-díjjal* tüntette ki; 2005-ben a budapesti Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara a *doctor honoris causa* címet adományozta neki; 2011-ben pedig átvette a *Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje* rangos kitüntetését.

Kállay Dezső

Juhász Tamás irodalmi munkássága

Közös kötetben megjelent tanulmányok

- Hiszem a közönséges keresztyén Anyaszentegyházat. In: Vetési László (szerk.): *Lelkipásztor továbbképző tanfolyam*. II. A Kolozsvári Református Egyházkerület kiadása, Kolozsvár 1986, 233–270.
- Tanítás – hitvallás – katekizmus. In: *Hűség és szolgálat. Emlékkönyv D. Nagy Gyula püspöki szolgálatának 25 éves évfordulójára*. A Kolozsvári Református Egyházkerület kiadása, Kolozsvár 1987, 178–191.
- Bűn, Büntetés, Hit. In: Kozma Zsolt (szerk.): *Bibliai fogalmi szókönyv*. Az Erdélyi Református Egyházkerület kiadványa, Kolozsvár 1992, 52–56.; 142–145.
- Hitvallás a református gyülekezetben. In: Molnár János (szerk.): *Erdélyi Református Naptár*. Kiadja az Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1993, 42–48.
- A keresztség a református gyülekezetben. In: Molnár János (szerk.): *Erdélyi Református Naptár*. Kiadja az Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1994, 71–76.
- Az úrvacsora a református gyülekezetben. In: Molnár János (szerk.): *Erdélyi Református Naptár*. Kiadja az Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1995, 65–72.
- Az egy Közbenjáró hármasság méltósága. In: *Határidő. Teológiai tanulmányok*. Dolgozatok a református teológiai tudományok köréből. Új sorozat I., Kolozsvár 1995, 116–130.
- Az egyház a nyilvánosság előtt – nyilvánosság az egyházban. In: *Határidő. Teológiai tanulmányok*. Dolgozatok a református teológiai tudományok köréből. Új sorozat, I. Kolozsvár 1995, 243–250.
- Laudatio. In: Sándor Balázs et alii (szerk.): *Laus Deo. Hálakötet egy professzorért*. Török István emlékkönyv. Universitas Kiadó, Debrecen 1995, 28–31.
- Nagy Károly irodalmi munkássága. In: *Akik jó bizonyosságot nyertek. A Kolozsvári Református Theologia tanárai*. 1895–1948. Kolozsvár 1996, 100–104.
- Tavaszy Sándor. In: *Akik jó bizonyosságot nyertek. A Kolozsvári Református Theologia tanárai*. 1895–1948. Kolozsvár 1996, 277–294.
- Church Order and Church Discipline. In: *Reformed Witness*. Edinburg 1996.
- A konfirmáció a református egyházban. In: Molnár János (szerk.): *Erdélyi Református Naptár*. Kiadja az Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1996, 61–67.
- „Elimádkozzuk” a Hiszekegyet. In: Molnár János (szerk.): *Erdélyi Református Naptár*. Kiadja az Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1997, 56–64.